

**XXIII. Stretnutie „Priateľov bl. Márie Celesty Crostarosa“
8.2. 2020**

**Žiť vo svetle – čo nami hýbe?
Otče, neuved' nás do pokušenia...**

Modlitba: Pane Ježišu, ty si povedal, že ak ostaneme v tvojom slove, budeme tvojimi učeníkmi, budeme poznať pravdu a pravda nás oslobodí! Prosíme ťa o milosť tvojho Ducha Svätého, hovor Pane ty sám ku každému z nás, dotýkaj sa nás, osviet' to, čo je v tme, posilni, čo je slabé, vyrovnaj, čo je krivé. Príd' k nám Duchu Svätý, ved' nás počas nášho stretnutia, aby sme sa otvorili pre dary tvojej milosti, ktoré nám chceš dať! Prosíme ťa o to, na príhovor Panny Márie, tvojej Nevesty a na príhovor bl. Márie Celesty. Amen.

7. januára v tomto roku mal Svätý Otec František v dome sv. Marty homíliu, v ktorej rozoberal stať z prvého Jánovho listu: „Kto zachováva jeho prikázania, ostáva v Bohu a Boh v ňom. A že v nás ostáva, poznáme z Ducha, ktorého nám dal... Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov“ (1Jn 3, 23- 4,1).

„Život kresťana znamená zostávať v Bohu, Duch Svätý je ten, kto ti dáva zostať v Pánovi, že je garanciou, silou na zotrvanie v Pánovi. Duch sveta nás vedie ku skazenosti a k neschopnosti rozlíšiť dobro od zla. Ježiš pri Poslednej večeri nežiadal Otca, aby učeníkov zobral zo sveta, pretože život kresťana je vo svete, ale aby ich chránil pred duchom sveta, ktorý je protivníkom. Duch sveta je ešte horší než spáchanie hriechu. Je to atmosféra, ktorá ťa robí nevedomelým, vedie ťa až do takého bodu, že viac nevieš rozlíšiť dobro od zla.

Ako však môžeme vedieť, či máme Ducha Svätého alebo ducha sveta? Duch sveta vedie k zabudnutiu, čo je to hriech. Pretože hriech ťa nevzd'ahuje od Boha, ak si ho uvedomíš a prosíš o odpustenie. No duch sveta ti dáva zabudnúť na to, čo je to hriech, a potom sme schopní všetkého. Duch Svätý ťa vedie smerom k Bohu, a ak zhrešíš, Duch Svätý ťa chráni a pomáha ti opäť vstať.

Duch sveta ťa vedie smerom ku skazenosti, až do tej miery, že nevieš rozlíšiť čo je dobré a čo zlé: všetko je to isté, všetko je rovnaké. Apoštol Ján nám dáva jednu radu: «Milovaní, neverte každému duchu (teda každému pocitu, každej inšpirácii, každému nápadu), ale skúmajte duchov, či sú od Boha (alebo zo sveta)». Čo však znamená skúmať duchov? Je to jednoducho toto: keď niečo cítiš, keď na teba príde chuť niečo urobiť alebo ti príde myšlienka, úsudok o niečom, polož si otázku: toto, čo cítim, pochádza od Božieho ducha, a či od ducha sveta? Táto vec, ktorú cítim, ktorú chcem vykonať, odkiaľ pochádza? Od ducha sveta, či od Božieho Ducha? Urobí ma to lepším, alebo ma to vrhá na cestu svetskosti, ktorá je nevedomelosťou?

Mnoho kresťanov žije bez toho, aby vedeli, čo sa deje v ich srdci. Preto sv. Pavol a sv. Ján hovoria: „neverte každému duchu“, hocičomu čo cítite, ale skúmajte to. A takto sa dozvieme, čo sa v našom srdci deje. Pretože mnohí kresťania majú srdce ako taká ulica, a nevedia kto to po nej vychádza a vracia sa späť, kto to odchádza a prichádza, pretože nevedia skúmať, čo sa deje v ich vnútri.

Preto vás prosím, každý deň si vyhrad'te trochu času, pred tým ako idete spať alebo napoludnie, kedy chcete, [a pýtajte sa]: Čo dnes prešlo mojim srdcom? Čo som mal chuť spraviť, na čo myslieť? Aký je to duch, čo mnou dnes v srdci hýbal? Boží Duch, dar od Boha, Duch Svätý, ktorý ma vedie vždy vpred k stretnutiu s Pánom? A či duch sveta, ktorý ma jemne, pomaličky vzd'ahuje od Pána, a pomaly, ale isto sa sklzávam?

Vyprosujme si milosť, aby sme zostávali v Pánovi a modlime sa k Duchu Svätému, aby nám pomohol zotrvať v Pánovi a dal nám milosť rozlišovať duchov, čiže to, čo nami hýbe v našom vnútri. Nech naše srdce nie je akousi ulicou, ale nech je miestom nášho stretávania sa s Bohom.¹

Svätý Otec ako pravý jezuita nám hovorí veľmi dôležitú vec: Vo svojom živote potrebujeme nutne rozlišovať, rozoznávať, za čím máme ísť a čo odmietnuť, čo je skutočným dobrom a čo dobrom zdanlivým! Lebo od toho, ako budeme rozlišovať, podľa toho sa budeme rozhodovať, a takú cestu si zvolíme.

¹ František, homília v dome sv. Marty, 7.1. 2020

Všetci svätí, všetci ktorí mysleli a myslia to s Bohom vo svojom živote vážne, musia sa otvoriť na vedenie Ducha Svätého, musia prijať jeho svetlo – čiže dar rozlišovania. Bez toho daru Ducha veľmi ľahko zblúdime, veľmi ľahko zídeme z cesty, minieme svoj cieľ.

Duch Svätý nám prichádza na pomoc, aby sme všetko skúmali a čo je dobré, toho sa držali.² Aby sme vedeli posúdiť a rozoznať, čo je lepšie.³

Matka Celesta nežila svoj život na plytčine ale hĺbke. Ak pozorne čítame jej autobiografiu a spisy, ktoré nám zanechala, vnímame, že aj skrze svoju osobnú skúsenosť a dar Božieho Ducha sa naučila vo svojom živote rozlišovať, rozoznávať jemný Boží hlas. Ježiš aj nám adresuje tieto slová:

„Duše, ktoré po mne túžia, majú bedlivo skúmať, od akého ducha pochádzajú pohnútky ich srdca.“⁴

Teda máme bedlivo skúmať: Čo nami hýbe? A od koho to pochádza! Bohu veľmi záleží na našom srdci, čím je obsadené. Je slobodné alebo „okupované“?

„Nech sa neklame žiadna duša, ktorá chce dôjsť k dokonalosti, že ju môže dosiahnuť na inej ceste než prostredníctvom vytrvalej bdelosti a pohľadu upriameného na svojho Boha prítomného v láske.“⁵

„Srdce, ktoré vie milovať, nenechá vstúpiť do svojho života čokoľvek, čo ohrozuje lásku – čo ju oslabuje alebo vystavuje riziku. V Biblii sú srdcom naše skutočné úmysly: to, čo naozaj hľadáme a po čom túžime, ponad to, ako sa javíme: „Lebo človek hľadá na výzor, ale Pán hľadá na srdce“ (1 Sam 16, 7). On sa snaží prehovárať k nášmu srdcu (porov. Oz 2, 16) a tam túži vpísať svoj zákon (porov. Jer 31, 33). Napokon, chce nám dať nové srdce (porov. Ez 36, 26).

„Veľmi stráž svoje srdce“ (Prís 4, 23). Nič poškrvnené falšou nemá pre Pána skutočnú hodnotu. On „uteká pred pretvárkou (...), vzdaluje sa od pochabých myšlienok“ (Múd 1, 5). Otec, ktorý „vidí aj v skrytosti“ (Mt 6, 6), rozozná to, čo nie je čisté, teda to, čo nie je úprimné, ale len škrupina a pretváрка – ako aj Syn vie, „čo je v človeku“ (Jn 2, 25). To, čo „pochádza zo srdca, poškrvňuje človeka“ (Mt 15, 18), pretože odtiaľ vychádzajú vraždy, krádeže, krivé svedectvá atď. (porov. Mt 15, 19). V úmysloch srdca sa rodia túžby a úprimné rozhodnutia, ktoré nami skutočne hýbu.“⁶

„My si myslíme, že svätosť sa týka len toho, čo je pozitívne, dobré, veľkých a krásnych túžob. Svätosť, ktorú máme už tu na zemi prežívať je poznačená pokušeniami, našou zraniteľnosťou, pozostáva z vedomia nášho zla, našich pádov, zo skúsenosti odpustenia.

Dobro a zlo – z toho sa skladá naša svätosť na tejto zemi, to nám hovorí život všetkých svätých, ktorých sprevádzali veľké ťažkosti, veľké pokušenia. Svätí nám hovoria, že veľké túžby sú sprevádzané veľkými pokušeniami, a oni v plnosti prežili celú priepasť zla“ (Amedeo Cencini).

Ježiš často hovoril Matke Celeste: „*Dcéra, stráž svoje srdce, aby si očistila, svoje vnútorné aj vonkajšie motívy, aby tak všetky tvoje činy boli ozajstnými deťmi mojej lásky.*“⁷

„Nedokážeš preniknúť do hĺbky svojho srdca a pochopiť dôvody pohnútok, ktoré ťa znepokojujú.“⁸

Ak nie sme schopní, a naozaj nie sme schopní preniknúť do hĺbky svojho vlastného srdca, kto tam môže preniknúť? Kto tam dovidí? Kto nám pomôže zorientovať sa, čo sa v nás deje? Kto nám nastaví zrkadlo, ak my nevidíme dobre?

Na pomoc nám prichádza Duch Svätý, ktorý dýcha v Božom slove! Sv. František z Assisi nazýva Ježišove slová „voňavými“, lebo Božie slová sú naozaj také: voňajú po Duchu Svätom.⁹ A sv. Ambróz hovorí, že Písmo je nie len Bohom vnuknuté, ale aj „dýchajúce Bohom“, pretože vydychuje Boha.¹⁰

² Porov. 1 Sol 5, 21

³ Porov. Rim 2, 18; Flp 1, 10

⁴ Rozhovory duše s Ježišom, s. 33

⁵ Tamže, s. 153

⁶ František, Gaudete et exultate 83- 84

⁷ Rozhovory duše s Ježišom, s. 33

⁸ Tamže, s. 115

⁹ Raniero Cantalamessa, Tajomstvo verejného účinkovania, s. 111

¹⁰ Tamže, s. 113

„Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiat slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše. A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba. Lebo kto iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, čo si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. Pozrie sa na seba, odíde a hneď zabudne, aký je. Ale kto sa zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá, kto nie je zábudlivý poslucháč, ale uskutočňovateľ diela, ten bude blahoslavený pre svoje skutky.“¹¹

Duša, ktorá sa pozerá do zrkadla slova, učí sa poznať samu seba a spoznáva svoju nedokonalosť v porovnaní s Božím a Kristovým obrazom. Toto zrkadlo je však súciteľné, odhaľuje tvoju nedokonalosť len preto, že ju chce uzdraviť. V tomto zrkadle nevidíme len seba, vidíme aj Božiu tvár, lepšie povedané Božie srdce. Svätý Gregor Veľký hovorí, že Písmo je list všemohúceho Boha svojmu stvoreniu; v ňom sa učí spoznávať Božie srdce prostredníctvom Božích slov.

Aj sv. Pavol povedal, že v tomto živote vidíme Boha akoby v zrkadle (1Kor, 13, 12), a týmto zrkadlom je predovšetkým Písmo. Sv. Augustín sa modlil: Nech spoznám seba a nech spoznám teba Bože! Nech spoznám seba, aby som bol pokornejší, nech spoznám teba, aby som si ťa zamiloval!¹²

Božie slovo nám dáva poznanie Božej vôle a rozlišovanie duchov. V liste Hebrejom sa o Božom slove hovorí, že rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca (Hebr 4, 12). Nie je to zrkadlo ako každé iné, čo odráža iba povrch vecí, toto zrkadlo preniká a prehľadáva vnútro. Človeka možno podviesť, nie však Božie slovo; stačí, ak ho necháš pôsobiť, zámerne sa mu nevyhýbaš, a zaručene ti zjaví, čo sa skrýva za tvojím slovom, alebo činom, či Božia alebo tvoja sláva. V tomto je skutočne „dvojsečný meč“, čo jasne oddeľuje Božie veci od toho ľudského, čo im prekáža.¹³

Slovo sa nás dotýka, oslovuje, a niekedy nami aj otriasa. Ak vnímame, že niečo prekáža Slovu v nás pôsobiť, musíme sa snažiť to poznať. Je to veľmi dôležitý bod v stretnutí sa so Slovom. Všetky naše ťažkosti – horkosti v stretávaní sa so Slovom treba nazvať a dovoliť, aby nás Slovo mohlo skonfrontovať s pravdou. Stáva sa, že Slovo je vtedy ako oheň, ktorý stravuje a očisťuje alebo kladivo, ktoré drví škrupinu nášho srdca (porov. Jer 23, 29), alebo ako dvojsečný meč, ktorý preniká hĺbku nášho vnútra rozsudzuje túžby a myšlienky srdca. (porov. Hebr 4, 12) V každom z týchto prípadov sa zrodí v našom srdci Božia túžba. Nie je to ľudské slovo, ale Slovo Boha, ktoré v nás pôsobí. (porov. 1 Sol 2, 13)

Slovo v nás dokáže rozliahť nádhernú vôňu pokoja a radosti. Potvrdí to, čo je zdravé a vleje túžbu po väčšej láske a vernosti. Slovo zachovávané v nás sa dotýka pravdy o našom živote. Otvára nás na jej prijatie. Túži sa vteliť do každého miesta, ktoré potrebuje uzdravenie a oslobodenie.

Slovo neustupuje pred ničím, čo je našim životom. Je to Slovo pravdy, ktoré nás prijíma a akceptuje takých, akí sme. Často sme v pokušení byť pred Bohom nie takí akí sme, ale akí by sme chceli byť. Slovo, ktoré nás miluje v pravde vyžaduje si od nás, aby pravda vyšla najavo. Slovo Boha nám chce prinášať spásu, túži nás vyslobodzovať z toho, čo najviac sťažuje a ničí náš život, teda z klamstva. Slovo nás bude očisťovať a integrovať náš život. Preto, ako hovorí Sväté písmo, Slovo je ako dvojsečný meč, ktorý preniká naše hlbiny a oddeľuje v nás to, čo je pekné a dobré od toho, čo je zlé, nečisté, neúprimné, ohavné, neusporiadané. Slovo nás preniká ako meč, aby sme v sebe tiež uznali, čo je zlé.

...

Všetci denne zakusujeme, koľko rôznych impulzov, hnutí, pocitov, nápadov, túžob, myšlienok sa cez nás preženie, ktoré nás „volajú“, aby sme sa pre ne rozhodli!¹⁴ Ako však rozpoznať, od akého ducha pochádzajú? Základné pravidlo pochádzajúce od starých kresťanských askétov znelo: výsledok diela prezradí pôvodcu. Dobrí duchovia pobádajú k dobrým skutkom, zlý ku zlým. Tak sa človek zo skúsenosti môže naučiť rozlišovať duchov. A niekedy to ani inak nejde. Lenže my sa chceme vplyvu zlého uchrániť – ak sa to dá – už vopred! Ako dopredu vedieť, ktorý duch sa nám skrze naše myšlienky, či vnútorné stavy prihovára?

¹¹ Jak 1, 21 - 25

¹² Raniero Cantalamessa, Tajomstvo verejného účinkovania, s. 103

¹³ Tamže, s. 107- 108

¹⁴ Spracované podľa: P. Gabriel OFM, <https://blog.postoj.sk/7855/rozlisovanie-duchov>

Máme v sebe akýsi základný cit, intuíciu pre to, čo je dobré a čo zlé. No najviac nám môžu pomôcť skúsenosti a rady iných; hlavne tých, ktorí už v živote s pôsobením duchov majú skúsenosť. Oprieme o skúsenosť jedného z nich – je ním sv. Ignác z Loyoly.

- Sv. Ignáca Matka Celesta veľmi uznávala (ak to tak možno povedať), riadila sa jeho radami a usmerneniami. Keď napísala pre svoje sestry modlitbu na začiatku duchovných cvičení, ktorú sa mala každá pomodliť, vzyva orodovanie sv. Ignáca. Rodný brat Matky Celesty Juraj Bernardín (4. roky starší od nej) bol tiež jezuitom.

Sv. Ignác svoje skúsenosti s pôsobením a rozlišovaním duchov zanechal v knihe svojich *Duchovných cvičení*. Zastavme pri jeho prvých dvoch pravidlách.

Prvou jeho skúsenosťou v rozlišovaní duchov bolo, že niektoré jeho myšlienky (predstavy, fantázie), ktorými sa zaoberal, spôsobili v ňom následne smútok, iné radosť. Pochádza však radosť a spokojnosť so sebou vždy od dobrého ducha, alebo za tým môže byť aj zlý? A naopak, smútok, nepokoj, výčitky svedomia sú následkom pôsobenia zlého ducha, alebo môže byť za tým aj dobrý duch? Prvé Ignácove pravidlá pochádzajú z jednoduchej úvahy: Kto to s nami myslí dobre, pomáha nám, keď ideme správne, aby sme došli k cieľu. Naopak, kto nám chce uškodiť, povzbudzuje nás, aby sme ešte viac blúdili a zišli zo správnej cesty.

Ignác rozlišuje dva druhy osôb, ale tiež dvojaké pôsobenie duchov:

1) OSOBY, KTORÉ IDÚ OD JEDNÉHO ŤAŽKÉHO HRIECHU K DRUHÉMU.

Tieto osoby zlý duch povzbudzuje, aby na ceste hriechu vytrvali, potešuje ich, len aby z nej nezišli. Tomu, kto napr. scudzoloží našepkáva: „Aj ty máš právo na lásku a porozumenie.“ Vykresľuje mu, aký bude šťastný, keď sa nebude brániť ponúkanej rozkoši, a to s jediným cieľom: aby ho udržal na ceste hriechu. Uspáva, otupuje jeho svedomie, pocit viny. Pozornosť chce odvieť od seba na iné druhoradé veci: zábava, práca... Človek, aby ospravedlnil svoje zlé konanie nevidí už hriech, nevidí Božie prikázania, ba môže proti nim zaujať nepriateľský postoj. Svätý Otec František často hovorí o duchu svetskosti, ktorý je veľký zlom našej doby. Pius XII. ho aj konkrétne pomenoval ako: strata povedomia hriechu.

„Treba nám dávať pozor na pokušenia. Pravdivé pokušenia sú tie, ktoré neidentifikujeme hneď ako pokušenia. Diabol nám môže dať pocítiť, že moje zlo je tak veľké, tak zlé, že musím si ho držať „od tela“, ďaleko od seba, mimo svojho vzťahu s Bohom, musím o tom zabudnúť, ignorovať to“ (A. Cencini).

Dobrý duch takúto osobu naopak znepokojuje, spôsobuje jej výčitky svedomia, lebo ju chce odvrátiť od cesty, ktorá ho vedie do záhuby.

Čo sa týka pocitu viny, aj tu treba upozorniť na rozlíšenie duchov. Ak výčitky svedomia pochádzajú od dobrého ducha, je vždy s nimi v konečnom dôsledku spojená nádej. Ak však pocit viny pochádza od zlého, jeho ovocím je beznádej, smútok, zúfalstvo.

2) OSOBY, KTORÉ SA USILOVNE OČISŤUJÚ OD SVOJICH HRIECHOV A POSTUPUJÚ OD DOBRÉHO K LEPŠIEMU.

U týchto osôb zlý duch nerobí nič iného iba to, že im robí výčitky, zarmucuje ich, kladie im prekážky, znepokojuje ich klamlivými dôvodmi – len aby ich odvrátil od napredovania na ceste spásy.

Svätý Ignác (v liste istej rehoľnej sestry) hovorí v tejto súvislosti o troch zbraniach, ktoré používa zlý duch na tých, ktorí sa očisťujú od hriechov:

a) Vykresľuje im ťažkosti spojené s duchovným životom. „To sa budeš musieť celý život takto zapierať?!“ „To budeš celý život iba strádať a niesť bremeno kríža bez akejkoľvek útechy zo strany nielen ľudí, ale i Boha?!“ Jeho cieľom je: vrátiť kajúcnika k predošlému spôsobu života. Vôbec mu nespomenie, že s duchovným životom je spojená aj útecha a radosť plynúca z nasledovania Krista.

Nepriateľ našej spásy pôsobí na našu fantáziu: chce nás zastrašiť, nafukuje strach, ktorý naberá až nereálne proporcie, deformuje a prekrúca Božie slovo: život učeníka je len krížom..., toto a toto už nebudeš môcť robiť, veď ty máš právo na šťastie, na radosť... Pamätajme, že utrpenie je iba dočasu, je krátkodobé! Ak nám niekto chce nahovoriť, že čaká nás celý život iba utrpenie a bolesť, tak to nie je pravda!

V žalme 30,6 sa modlíme: Lebo len chvíľku trvá jeho hnev, ale celý život jeho láskavosť. Podvečer je nám hosťom plač a radosť nad ránom!

V podstate deformuje Boží obraz v nás. Chce nám nahovoriť, že Boh až taký dobrý nie je.

Liek – naša „zbraň“: Pokračovať ďalej v ceste, na ktorú sme nastúpili, nevšímať si „kriklúňa“. Nerobit' to, čo je nám diktované! Použiť ako zbraň Božie slovo: Mám strach – modlím sa: Pán je moje svetlo a moja spása, koho sa mám báť? Pán je ochranca môjho života, pred kým sa mám strachovať?

„Duša moja, vstúp dnes do svätej bázne Božej a uvedom si, že pokiaľ žiješ na svete, v každej chvíli môžeš stratiť svoje najvyššie Dobro, ako aj to, že bez Božej milosti, pomoci a svetla nedokážeš zvíťaziť nad svojimi tromi nepriateľmi: svetom, diablom a telom. Preto ži v bázni, ktorá sa rodí z lásky a ktorá privedie tvojho ducha na dno pokory, kde si uvedomíš, že žiješ vďaka darom a ochrane, aké ti poskytuje tvoje najvyššie Dobro. Boj sa seba samej, a preto ustavične pros svojho Boha, svoje najvyššie Dobro, aby ťa oslobodil od tvojej zloby a nepravosti. Dôveruj len jemu, a nie sebe samej, aby si neupadla do svojej úbohosti, ako radí prorok: „Blažený človek, čo sa bojí Pána.“ A na inom mieste: „Slúžte Pánovi s bázňou a chvením.“¹⁵

b) Keď sa mu nepodarilo odvrátiť duše od cesty spásy, tak ich navádza na vystatovanie sa a prázdnu chválu. V podstate tu ide o pýchu. Vykresľuje dušiam ich domnelú dokonalosť. To je často pasca pre novoobrátených, ktorí ľahko prepadajú ilúzii, že odvtedy, čo začali intenzívnejšie čítať Písmo, modliť sa, či pristupovať ku sviatostiam, alebo prestali páchať ťažké hriechy, ktorých sa predtým dopúšťali, že sa stali už dokonalými.

Arcibiskup Fulton Sheen, ktorý bude onedlho blahorečený v knihe: Sedem hlavných hriechov, píše o ovocií pýchy a jej odtieňoch takto: naduté sebecko, preháňanie svojou vlastnou dôležitosťou, odmietnutie závislosti na Bohu, intelektuálna márnivosť (všetko viem), pocit nadradenosti nad inými a pohrdanie druhými, ktorí nie sú na mojej spoločenskej úrovni, precitlivosť – neochota počuť o svojich chybách, pretváрка (masky) – nesúhlas s tým, kým som, túžba po popularite a úspechu, preceňovanie sa alebo podceňovanie, šomranie, kritizovanie iných.

Liek – naša „zbraň“: Pokora – život v pravde.

Matka Celesta píše: *Ak chceš premôcť nepriateľa, musíš sväto nenávidieť seba samú a poznať sa v pravde. Musíš mať pokorné srdce. Vez, že nik, kto nemá pokorné srdce, nezvíťazí nad pokušeniami tohto luhára. Iba pokorný človek bude zachránený a oslobodený. Ak teda chceš zvíťaziť nad pyšným nepriateľom, vezmi si zbrane poníženia a pokory, a hneď získaš slobodu a diabol od teba utečie. Ak sa budeš vedieť opravdivo pokoriť, diabol od teba utečie tak, ako uteká už len pred samotným znamením kríža, do ktorého je vpísaná pokora a poníženie Božieho Syna, ktorý ťa skrze svoje obdivuhodné poníženie oslobodil z diabloveho otroctva.¹⁶*

c) A napokon, ak neuspeje ani s pýchou, vedie ich k falošnej pokore. Jej prejavom okrem iného je koncentrovanie sa na vlastné chyby, znechutenie sebou už pri najmenšom zlyhaní, považovanie sa za neužitočného, podceňovanie svojich dobrých skutkov a túžob, pocit menejcennosti. Tento tretí úskok zaváňa perfekcionizmom.

Liek – naša „zbraň“: Vedomie, Boh je náš Spasiteľ a Záchranca, nie my! Preniesť pozornosť a sústreďovanie sa na seba – preniesť pozornosť na Neho – Boh je stredobodom nie my! Neustále si pripomínať Božiu lásku ku mne ako nezištný dar a milosť. „Všetko je dar a milosť!“ (Ernest Macák).

„Moje oči uvideli tvoju spásu - slová, ktoré opakujeme každý večer v kompletórii. S nimi uzatvárame deň, hovoriac: „Pane, moja spása prichádza od teba, moje ruky nie sú prázdne, ale plné tvojej milosti“. Dokázať vidieť milosť je východiskovým bodom. Hľadiet' vzad, pripomenúť si vlastný príbeh a vidieť v ňom verný dar Boha: nielen vo veľkých chvíľach života, ale aj v krehkostiach, v slabostiach, v biedach. Pokušiteľ, diabol, nástojí práve na našich biedach, na našich prázdnych rukách: „Za celé tie roky si sa nezlepšil, neuskutočnil si to, čo si mohol, nenechali ťa robiť to, k čomu ťa ťahalo, nebol si vždy verný, nie si schopný...“ A tak ďalej, poznáme dobre tento príbeh, tieto slová, každý z nás. My vidíme, že to všetko je sčasti pravda a nasledujeme myšlienky a pocity, ktoré nás dezorientujú. A riskujeme, že stratíme kompas, ktorým je Božia nezištnosť. Pretože Boh nás vždy miluje a darúva sa nám, aj v našich biedach. Myslím, že to bol Hieronym, ktorý odovzdal Bohu množstvo vecí, a Pán od neho žiadal ešte viac. On mu hovorí: „Ale Pane, dal som ti už všetko, čo ešte chýba?“ – „Tvoje hriechy, tvoje biedy, daj mi tvoje biedy.“ Keď naňho pevne upierame zrak, otvárame sa odpusteniu, ktoré nás obnovuje a jeho vernosť nás utvrdzuje. Dnes si môžeme položiť otázku: „Na koho smerujem svoj zrak: na Pána, alebo na seba?“¹⁷

¹⁵ Bl. Mária Celesta, Otče náš

¹⁶ Tamže, s. 103- 104

¹⁷ František, 1.2. 2020

Nespoliehaj sa na seba samú, ale v duchu pokory a miernosti si klakni k Pánovým nohám. Utekaj sa k nemu a pros ho, aby svojou mocou pokoril diablovu pýchu a trúfalosť, aby ju porazil a odhodil preč – ďaleko od teba. Uteč od Zlého: Nepozerať sa naňho ani nepočúvať to, čo ti hovorí, pretože víťazstvo nad ním sa dosahuje útekou a pokorou. Uznaj svoju biedu a chudobu a neochvejne dôveruj v toho, ktorý ťa môže oslobodiť. Vôbec sa nevenuj diablovým návrhom, ale dôveruj Ježišovi a budeš oslobodená.¹⁸

Zamysli sa, ako sa ty správaš v pokušení. Často sa trápíš, znechucuješ, malomyselnieš, veriš diablovým lžiam a bojíš sa jeho vyhrážok. Sužuješ sa, bojíš sa a málo dôveruješ v toho, ktorý namiesto teba premohol, pokoril a zviazal diabla a urobil z neho neškodného psa, ktorý môže nanajvýš štekať z diaľky, pretože je priviazaný na reťazi, ktorou je poníženosť a pokora Slova, Človeka - Boha. Čoho sa bojíš? Odteraz utekaj od diabla a nedávaj sa s ním do reči. Vyhybaj sa mu a pokor sa pred Bohom. Takto nad diablom zvíťazíš mocou Ježiša Krista.¹⁹

„Slabosť ukazuje našu identitu, je to paradox, ale je to tak. Ak ktosi chce naozaj byť svätým, musí radikálne prijať svoju slabosť. Žiaden človek nie je svätý, len Boh je svätý. A tento svätý Boh túži prebývať vo svojich stvorených, ktoré si nenárokuje na to, že vlastnými silami dokážu byť sväté. V týchto osobách je Boh svätý. Svätí radikálnym spôsobom zakúsili svoju slabosť a úbohosť, takže sa oslobodili od pýchy, že dokážu byť svätí vlastnými silami, vtedy boli slobodní, aby mohli prijať Božiu svätosť“ (A. Cencini).

„Každý svätý má minulosť a každý hriešnik budúcnosť“ (Oscar Wilde).

Každý deň sa viac krát modlíme modlitbu, ktorú nás naučil Ježiš, modlitbu Otče náš. On sa ju modlil ako prvý, modlil sa ju často. Dnes si povedzme niečo o predposlednej prosbe: Neuved' nás do pokušenia. Pomôže nám v tom komentár o. K. Wonsa a Benedikta XVI. k modlitbe Otče náš, v jeho knihe Ježiš Nazaretský.

Čo znamená, keď sa modlíme: **Otče, neuved' nás do pokušenia?**

Ježiš nám hovorí, že práve v pokušení a zvlášť v pokušení sa máme modliť k Otcovi. Pokušenie je často výnimočným prostredím našej modlitby, lebo vtedy obzvlášť potrebujeme Otca, lebo len Otec nás môže zachrániť od Zlého. Boh v nás stvoril túžbu a hlad, ale Boh nestvoril pokušenie. Pokušenie pochádza od Zlého - satana, žalobcu, klamára a zvodcu. Nik z nás nemôže povedať, že nevie, čo je to pokušenie. Každý z nás zakúša tento boj s pokušením v sebe. A práve v ňom sa ukazuje krehkosť našej ľudskej prirodzenosti. (Pripomeňme si kráľa Dávida, toho veľkého a bohabojného kráľa). V pokušení sa učíme pokore, učíme sa milovať a prijímať bolestnú pravdu o nás – že sme slabí, že sme schopní najväčších pádov, ako napríklad Šimon Peter na veľkňazovom nádvorí. Každý z nás je 100% materiálom ku svätosti a 100% materiálom hriešnika.

„V srdci každého človeka prebývajú svätí aj zlí duchovia. Štíty svätosti sú protiváhou dna ľudskej slabosti. Cnosti u svätých sú väčšie, lebo pokušenia, nad ktorými zvíťazili boli veľké. Za svätým sa skrýva človek, ktorý poznal peklo ľudskej úbohosti, drámu hriechu, odmietanie Boha.“²⁰

Ťažko je nám popierať, že nie sme denne pokúšaní a tiež pokušeniam denne nepodliehame. Všetci sme sa už nejako stotožnili s chronickým, neustálym pokúšaním. Vieme a uznávame, že budeme pokúšaní až do konca života. Kto žije v Božej blízkosti, všima si zároveň, že vo chvíľach pokušenia sa cítime bezradní, tým viac sa cítime ako bezbranné deti. A deťom je ľahšie volať k Otcovi.

Čo znamená prosba: Neuved' nás do pokušenia?! Vari nás Boh pokúša? Azda Otec navádza na pokušenie svoje deti? Aký je čo i len najmenší dôvod, ktorý by ospravedlnil také konanie Boha? Neprotirečí to pravde o Otcovi? Sv. Jakub napísal jednoznačne: „Nech nik v pokušení nehovorí: Boh ma pokúša. Veď Boha nemožno pokúšať na zlé a ani on sám nikoho nepokúša“ (Jak 1, 13). Sv. Pavol napíše: „Tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré“ (Rim 8, 28). Sirach napíše: „Syn, ak chceš slúžiť Pánovi priprav svoju dušu na skúšku (Sir 2, 1).“ Pavol Korint'anom napíše: „Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať (1Kor 10, 13).“

¹⁸ Tamže, s. 98-99

¹⁹ Bl. Mária Celesta, Meditácie cez rok, s. 104- 105

²⁰ Leonardo Boff

A teda: Skúša nás Boh, alebo nie? Posiela nám, alebo neposiela pokušenia? Odpoveď je v samotnej modlitbe Otčenáš a v Biblii. Musíme správne pochopiť slovo „pokušenie“, ktoré Matúš zapisuje ako slovo: „periazmos“

Biblia hovorí o dvoch pokušeniach:

- pokušenie – „periazmos“ = skúška
- pokušenie – „periazmoi“ = pasca, nástraha . Tieto dve skúsenosti sa líšia medzi sebou.

Pokušenia ako skúška.

Dobre to ilustruje situácia Abraháma, ktorého Boh podrobuje skúške, keď žiada, aby mu obetoval svojho jediného syna Izáka. Zdá sa, akoby sa Boh „hral“ s Abrahámom, akoby bol voči nemu krutý a nemilosrdný. Najprv mu dá dieťa, a potom mu káže, aby ho obetoval a až v poslednej chvíli, keď ide zabiť svojho syna, Boh mu hovorí: No dobre, urobil si skúšku! Nemusíš zabiť Izáka.

Koľkí nosia práve taký Boží obraz v sebe – Boh je ukrutný, a taký Boh nie je Otcom! Táto interpretácia pochádza z nášho ľudského myslenia, postihnutého hriechom, a nemá nič spoločné s Bohom!

Je pravdou, že v živote prežívame rôzne skúšky. Skúška viery, ťažké životné situácie, nepochádzajú z ukrutného Božieho konania voči nám. To nie z Božej strany prichádzajú ťažkosti. Skúšky vo viere spočívajú v tom, že to my máme ťažkosti chodiť po Božích cestách. Nedokážeme pochopiť cesty, akými nás Boh vedie, a jeho zámery už vôbec nechápeme. Viera je vlastne kráčaním za Bohom, ktorý vo svojich zámeroch nás úplne presahuje. Preto krácanie za Bohom je pre nás skúškou, očisťovaním, lebo medzi Bohom a nami je úplná odlišnosť, inakosť, rôznosť medzi naším a jeho myslením, medzi našimi cestami a jeho cestami. A tento rozdiel je tak veľký, že keď sa snažíme kráčať za Bohom, prežívame krízu, lebo kráčajúc za ním, kráčame po cestách pre nás úplne nepochopiteľných. Keď napríklad prechádzam skúsenosťou smrti blízkej osoby, alebo choroby blízkeho, ktorému nemôžem pomôcť, Boh ide so mnou a vedie ma tak, aby ma vyviedol k životu. Ale mne sa zdajú tie situácie tak nepochopiteľné, tak ťažké...

Tak naozaj nie Boh nás skúša, ale skúša nás naše ľudské, ohraničené myslenie. My nevidíme, tak ako vidí Boh. Čo videl Abrahám, keď viedol svojho syna na horu Morja? Videl tam cintorín, kde mal pochovať svoje dieťa! Ale Boh vidí ďalej, vidí do konca, preto nazval tamten vrch: Boh vidí! Boh vidí najďalej, na rozdiel odo mňa a môjho „krátkeho“ videnia. Keď Boh kázal Abrahámovi priniesť Izáka ako celopalnú obeť, prosí Abraháma, aby mu dal to, čo tak naozaj je jeho výlučným darom, čo bolo od samého začiatku Božím darom! Abrahám miloval svojho syna, a tento jeho vytúžený, očakávaný syn sa stáva pre neho všetkým. Boh „musel“ možno touto skúškou Abrahámovi povedať jednu dôležitú vec: Ja musím byť najdôležitejším v tvojom živote a všetko čo máš je odo mňa! A tento môj dar je tvojím dieťaťom, ale nie tvojím bohom! Hoci nechápe cestu, akou ho Boh vedie, hoci ju interpretuje „po svojom“ vychádza akoby zo seba a verí až do konca, že Boh ho vedie k životu. Príklad Abraháma nám môže pomôcť, čo znamená, že sme skúšaní vo viere.

Naša ťažkosť spočíva v boji o dôveru v Boha, zvlášť v najviac skomplikovaných životných situáciách, ktoré sú často krát ovocím nášho hriechu, našej slabosti alebo slabosti iných. A práve v tom sme skúšaní, či sa budeme opierať na neho, či budeme veriť, že v našom, hriechom zlomenom svete on nám stále ide v ústrety, chráni nás, podopiera svojou silou a vyvádza z našich hrobov. Toto je základ našej viery: Boh je láskou a vždy vedie k životu! Alebo vchádzam do krízy, ktorá ma môže vzdialiť od Boha života, lebo ma zadržuje na mojom myslení, na mojich víziách. Keď sa teda modlíme: Neuved' nás do pokušenia, modlíme sa o to, aby nás nezviedlo naše ohraničené, ľudské myslenie, naše interpretácie sveta a histórie, ale aby nás on viedol, aj vtedy, keď nechápeme jeho zámerom s nami a vchádzame do skúšok viery.

„Kniha Jób nám môže pomôcť aj pri rozlíšení medzi skúškou a pokušením. Aby človek dozrel, aby sa od povrchnej zbožnosti čoraz väčšmi dostával do hlbokej jednoty s Božou vôľou, na to potrebuje skúšku. Ako hroznová šťava musí vykysnúť, aby sa stala ušľachtilým vínom, tak aj človek potrebuje očisťovanie a premenu, ktoré sú preňho nebezpečné, v ktorých môže padnúť, no ktoré sú pritom nevyhnutnými cestami na to, aby prišiel k sebe i k Bohu. Láska je vždy procesom očisťovania, zriekania, bolestnej premeny nás samých, a teda cestou dozrievania.

Tak môžeme šiestu prosbu Otčenáša vyložiť o niečo konkrétnejšie. Bohu ňou hovoríme: „Viem, že potrebujem skúšky, aby sa môj charakter stal čistým. Ak na mňa takéto skúšky dopustíš – tak ako v Jóbom prípade – dás Zlému trochu voľnosti, potom pamätaj, prosím, na obmedzenosť mojich síl. Príliš mi never. Neurob medze, v ktorých mám byť pokúšaný, príliš širokými, a keď toho na mňa bude priveľa, buď blízko pri mne so svojou ochrannou rukou.“²¹

*Bolo potrebné, aby si v priebehu dlhého času zakúsila vlastnú úbohosť, a tak spoznala pravdu. A toto bolo jedným z najväčších prejavov môjho milosrdenstva voči tebe.*²²

*Prostredníctvom pokúšení a bojov, ktorými si prešla, si získala skúsenosť svojej vlastnej úbohosti a jasnejšie si spoznala seba samú, aby si odteraz všetko považovala za milosť môjho milosrdenstva a aby si iba mne pripisovala všetko dobré, čo je v tebe.*²³

„Viera nehľadá utrpenie, ale vie, že bez utrpenia nedôjde život svojej celistvosti, že sa uzavrie pred vlastným naplnením.“²⁴

Ale je aj druhé pokúšenie: pokúšenie – pasca.

Biblia jednoznačne hovorí, kto je autorom pokúšenia – pasce. Je ním satan, prekážka na ceste Božích plánov ktorý je žalobcom Boha pred človekom. Môžeme predpokladať, že keď Abrahám kráčal na vrch Morja, aby obetoval svojho syna, Boh bol v jeho srdci obviňovaný – že nie je milosrdný, že nie je Bohom života. Ale Zlý hrá na dve strany: Najprv obviňuje Boha pred človekom – aký je to Boh, či je to naozaj pravda, čo nám hovorí... A po hriechu obviňuje človeka pred Bohom: Nemáš právo potom, čo si urobil, ukazovať sa mu na oči. Zlý udiera do Božieho Otcovstva a zároveň útočí na naše synovstvo. To je jeho prvý cieľ – zdeformovať obraz Boha Otca v nás! Fakt, že Zlý existuje nezmeníme. Aj ľudia v raji sa museli konfrontovať s prítomnosťou Zlého. Aj Ježiš, milovaný Syn Otca, ktorý žil s Otcem v dokonalom zjednotení, nebol oslobodený od pokúšania. Zlý je prítomný od knihy Genezis až po Apokalypsu a jeho cieľ je stále ten istý: znepriatelíť nás s Bohom. Využíva svoju chytrosť a našu naivitu. Každý z nás je a bude pokúšaný.

Duchovný boj prebieha neustále, preto každý deň prosíme Otca – nedovoľ, aby sme podľahli pokúšeniu, ktorým nás chce Zlý zviest'. A táto prosba neznamená pasívny postoj. Nebudeme ochránení bez našej námahy. Naša námaha v tomto boji, hovorí o úrovni našej lásky k Otcovi. Koľko je v nás námahy a snahy v boji s pokúšením, toľko je v nás lásky k Otcovi. Prosíme ho, aby nám nikdy nechýbalo svetlo a múdrosť v rozlišovaní nástrah Zlého. Prosíme o dar rozlišovania, aby sme sa „nerozišli“ s jeho srdcom, aby sme nezišli s jeho cesty. Tak veľmi potrebujeme duchovne rozlišovať. Mimo Boha všetko je dvojznačné. Naša prirodzenosť je poznačená hriechom, nerobíme dobro, ktoré chceme, ale zlo ktoré nechceme.

„Svätý Cyprián vykladal prosbu v tomto zmysle. Hovorí: Keď prosíme „a neuved' nás do pokúšenia“, vyjadrujeme vedomie, „že nepriateľ proti nám nič nez môže, ak mu to nebude vopred dovolené, aby sa tak v našom strachu naša odovzdanosť a naša pozornosť obracali k Bohu, pretože Zlý nič nesmie, ak na to nemá dovolenie“ (De dominica oratione 25, s. 285n).

A zamýšľajúc sa nad psychologickou podobou pokúšenia ďalej dodáva, že môžu existovať dva základné dôvody, prečo Boh Zlému udeľuje obmedzenú moc. Môže sa tak stať preto, aby sme konali pokánie, aby sa zmiernila naša pýcha, aby sme znovu zakúsili biednosť svojej viery, nádeje a lásky a aby sme si nenamýšľali, že sa vďaka vlastným schopnostiam môžeme stať veľkými: Spomeňme si na farizeja, ktorý Bohu rozpráva o svojich skutkoch a myslí si, že nepotrebuje nijakú milosť.

Keď sa modlíme šiestu prosbu Otčenáša, vyjadrujeme ochotu prijať bremeno skúšky, ktorá je primeraná našim silám. Na strane druhej je to prosba práve o to, aby nám Boh nenaložil viac, ako dokážeme uniesť; aby nás nepustil zo svojich rúk. Túto prosbu vyslovujeme v dôverujúcej istote, na vyjadrenie ktorej nám

²¹ Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský

²² Rozhovory duše s Ježišom, s. 140

²³ Rozhovory duše s Ježišom, s. 110

²⁴ Fulton Sheen

ponúkol slová svätý Pavol: „Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať.“ (1 Kor 10,13)²⁵

„V tej chvíli ako sa Ježiš – v krajnom momente smrti – úplne odovzdáva do Otcových rúk, nám zároveň ohlasuje istotu, že *nech sú skúšky akokoľvek tvrdé, problémy náročné, utrpenie ťažké, nikdy nevypadneme z Božích rúk, z tých rúk, čo nás stvorili, podopierajú nás a sprevádzajú na ceste života, lebo sú vedené nekonečnou a vernou láskou*“ (Benedikt XVI. GA 15.2. 2012)

- Modlime sa k Duchu Svätému, aby nám pomohol zotrvať v Pánovi a dal nám milosť rozlišovať duchov, čiže to, čo nami hýbe v našom vnútri!

Modlitba: Žalm 139

Pane, ty ma skúmaš a vieš o mne všetko;

² *ty vieš, či sedím a či stojím.*

Už zďaleka vnímaš moje myšlienky:

³ *či kráčam a či odpočívam, ty ma sleduješ.*

A všetky moje cesty sú ti známe.

²³ *Skúmaj ma, Bože, a poznaj moje srdce;*

skúmaj ma a všímaj si moje cesty.

²⁴ *Pozri, či nejdem bludnou cestou,
a ved' ma po ceste k večnosti.*

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému...

Bl. Mária Celesta, oroduj za nás!

²⁵ Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský

